

II. Den polytekniske Lærestalts Personalforhold.

a. Afgang og Ansættelser.

1. Oversigt for Aaret 1914—15.

I den paa Finansloven for 1915—16 nyoprettede Stilling som Docent i Maskinlære for Fabrikingeniører ansattes Dr. phil. Erik Schou fra 1. Maj 1915 at regne, jfr. S. 856.

Cand. polyt. P. Vinding fratraadte og Cand. polyt. C. Hemmingsen tiltraadte Stillingen som Assistent i elektrotekniske Konstruktioner fra 1. September 1914 at regne.

2. Besættelse af det ved Professor C. L. Jacobsens Dødd ledigtblevne Professorat i Maskinlære m. m.

Efter at konst. Professor i Maskinlære C. L. Jacobsen var afgaaet ved Døden den 17. September 1913 blev Embedet opslaaet ledigt. Undervisningen varetoges under Vakancen af Assistent, cand. polyt. E. M. Thomsen, der med Ministeriets Billigelse som Honorar for Vikartjenesten oppebar 200 Kr. maanedlig indtil Stillingens Besættelse. Med Skrivelser af 6. og 17. November s. A. fremsendte Ministeriet til Lærestaltens Erklæring de fremkomne 4 Ansøgninger om Embedet, nemlig fra Ing., cand. polyt, Anton Petersen, Ing., cand. polyt. E. M. Thomsen og Ing., cand. polyt. K. Ørum. I sit Møde den 20. November s. A. nedsatte Lærerraadet et Udvalg, bestaaende af Lærestaltens Direktør, Professor H. I. Hannover, Professorerne H. Bache, S. C. Borch, E. P. Bonnesen, A. Ostenfeld og W. Rung samt Docent E. Thaulow, til nærmere Behandling af Sagen. Dette Udvalg afgav under 16. December 1913 følgende Betænkning:

»Undertegnede Udvalg har ved Behandling af de foreliggende 4 Ansøgninger om det ledige Professorat i Maskinlære ikke fundet nogen af de 4 Ansøgere saa kvalificerede til Stillingen, at det har ment straks at kunne acquiescere ved nogen af dem. Det har derfor søgt om muligt at bevæge andre til at overtage Stillingen. Efter at en Forhandling i saa Henseende med Overingeniør hos Burmeister & Wain: H. H. Blache ikke havde ført til noget Resultat, har Udvalget forhandlet med en dansk Diplomingeniør fra Zürich Hr. Th. E. Thomsen, som for Tiden leder Skodawerkes Konstruktionsafdeling for Dampmaskiner. Angaaende Hr. Thomsen, som nu er c. 30 Aar og efter Tilendebringelse af sine Studier i Zürich i 1907 har været beskæftiget hos Gasmotorfabriken Deutz og senere i A. E. G.'s Dampmaskinafdeling i Berlin, har Udvalget indhentet de i vedlagte Afskrifter gengivne Oplysninger henholdsvis fra Prof. Stodola i Zürich og Overingeniør Dahlke ved A. E. G., ligesom Udvalgets Medlemmer have haft Lejlighed til personlig at tale med Hr. Thomsen.

Efter hvad der saaledes vides, anser Udvalget Hr. Thomsen for at være velegnet til Pladsen, om end hans pædagogiske Kvalifikationer ikke kendes, og da han for Tiden har en Gage af 12 000 Kr. østrigsk, tillader det sig herved at anbefale

- 1) at Hr. Thomsen indstilles til Ansættelse i den ledige Stilling,
- 2) at Ansættelsen foreløbig sker ved Konstitution og
- 3) at der søges skaffet Hr. Thomsen et saa stort personligt Tillæg som muligt.

Det skal tilføjes, at Hr. Thomsen er bunden i sin Stilling ved en længere Kontrakt og ikke kan søge denne hævet før til 1. September og kun vil forsøge at gøre dette, hvis Lærerraadet tiltræder Udvalgets Forslag, men at det derved ikke er givet, at hans Anmodning om at blive fri fra Kontrakten vil blive imødekommet.

Udvalget anbefaler endvidere, at ved en eventuel Tiltrædelse fra Lærerraadets Side Indstilling til Ministeriet ikke sker, før man har sikret sig, at Hr. Cand. polyt. E. M. Thomsen vil paatage sig Undervisningen indtil Sommerferien 1914.

Udvalgets Indstilling tiltraadtes af Lærerraadet i dets Møde den 18. December 1913, idet der til ovennævnte Punkt 1 føjedes »fra 1. August 1914«.

Da Diplomingeniør Th. E. Thomsen imidlertid i Brev af 22. Januar 1914 meddelte Lærestaltn, at det ikke var lykkedes ham at fjerne de Hindringer, der stod i Vejen for Tiltrædelse af Embedet fra 1. August 1914, men at han var i Stand til at overtage Embedet fra 1. August 1915, hvis det til den Tid endnu var vakant, indstillede Udvalget under 14. Februar 1914:

- 1) at Lærestaltn søgte at formaa Ingeniør Thomsen til at forblive i Vikariatet til den 1. September 1915,
- 2) at Lærestaltn søgte Kultusministeriets Sanktion paa denne Ordning og
- 3) at Lærestaltn under Forudsætning af, at den gennemførtes, indstillede Diplomingeniør Th. E. Thomsen til at konstitueres i det ledige Professorat fra den 1. September 1915 paa de tidligere af Lærestaltn vedtagne Betingelser.

I Anledning af denne Indstilling vedtog Lærerraadet i sit Møde den 12. Februar 1914 at søge udvirket, at Diplomingeniør Th. E. Thomsen indbødes til at afholde et Foredrag i Dansk Ingeniørforening, saaledes at man derved fik Lejlighed til at dømme om Ingeniør Thomsens Evner som Foredragsholder. Et saadant Foredrag afholdtes den 12. Maj s. A. og overværedes af mange af Lærerraadets Medlemmer.

Sagen blev derpaa drøftet paany i Lærerraadet den 28. s. M. og vistes tilbage til fornyet Overvejelse i det nedsatte Udvalg, der under 18. Juni s. A. afgav følgende Indstilling:

»Undertegnede Udvalg, til hvilket Lærerraadet i sit Møde den 28. f. M. tilbageviste Spørgsmaalet om Besættelsen af det ledige Professorat i Maskinlære, er i sine Overvejelser kommen til samme Resultat som i sin Indstilling af 16. December f. A. Vel maa det erkendes, at Ingeniør Th. E. Thomsens Foredrag i Dansk Ingeniørforening den 12. Maj i Aar lod noget tilbage at ønske, men efter Foredraget havde nogle af Udvalgets Medlemmer Lejlighed til Samtaler med Hr. Thomsen og havde derved faaet et særdeles godt Indtryk af ham som det bedste af de forhaandenværende Emner til den ledige Plads. Udvalget tillader sig derfor at foreslaa, at Lærestaltn anbefaler Ministeriet, at Pladsen besættes med Hr. Thomsen i Henhold til hans Andragende af 15. Maj d. A. fra den 1. August 1915 at regne og paa de i Udvalgets Indstilling af 16. December f. A. anførte Betingelser, nemlig:

- 1) at Hr. Thomsen indstilles til Ansættelse i den ledige Stilling, og at Ansættelsen foreløbig sker ved Konstitution, samt

2) at der søges skaffet Hr. Thomsen et saa stort personligt Tillæg som muligt«.

Indstillingen vedtoges af Lærerraadet i Mødet den 17. September 1914, og i Skrivelse af 8. Oktober s. A. gjorde Læreanstalten Indstilling til Ministeriet om Embedets Besættelse ved Konstitution med Ingeniør Th. E. Thomsen paa de af Lærerraadet vedtagne Vilkaar.

Til Støtte for Forslaget om et personligt Tillæg anførtes følgende:

»Den ledige Stilling maa anses for overordentlig betydningsfuld ikke blot for de Studerende, men ogsaa for vort Lands Industri. Den Professor, der ved Læreanstalten underviser i Maskinkonstruktion, — og det er jo Stillingen som Professor heri, der er ledig — lærer de Maskiningeniører at konstruere, som bagefter skal lede Konstruktionerne paa saa godt som alle Landets større Maskinfabrikker. Det afhænger derfor i det lange Løb af denne Professors Dygtighed og pædagogiske Evner, hvorledes der vil blive konstrueret Maskiner for Industri, Landbrug, Transportvæsen o. s. v. her i Landet i en kommende Tid, og det drejer sig derfor om store Værdier, der gaar tabt, hvis de vordende Ingeniører konstruerer uhensigtsmæssig og uøkonomiske Maskiner.

Til Hr. Thomsens Stilling ved Skodawerke er der foruden 9,000 Kr. i danske Penge i Løn nu ved en Lønforbedring knyttet Tantième, og det vilde altsaa for Hr. Thomsen betyde en meget stor Tilbagegang i Løn, om han skulde begynde med laveste Professorlønnings 3,200 Kr. + Tillæg 800 Kr. i Henhold til Lov af 8. Juni 1912, selv om det tages i Betragtning, at Stillingen er pensionsberettiget. Da Ministeriet allerede ved tidligere Forhandlinger om at skaffe Ingeniør Blache et personligt Tillæg viste, at det er enigt med Læreanstalten i Vigtigheden af at faa Pladsen besat saa godt som muligt, selv om det kræver ekstra Ofre fra Statens Side, haaber Læreanstalten, at Ministeriet vil søge at imødekomme Indstillingen om at skaffe Hr. Thomsen et personligt Tillæg som anført«.

Ved 2. Behandling i Folketinget af Finanslovsforslaget for 1915—16 stilledes Forslag om, at Ingeniør Th. E. Thomsen ved Overtagelsen af det ledige Embede straks indtraadte paa 3. Lønningstrin, jfr. Rigsdagstidende for 1914—15, Tillæg B. Sp. 299—302. Forslaget vedtoges af Rigsdagen, og under 29. April 1915 meddelte Ministeriet derefter Diplomingeniør Th. E. Thomsen Konstitution som Professor i Maskinlære ved den polytekniske Læreanstalt fra 1. September s. A. at regne.

I Skrivelse af 12. Maj 1915 bragte Læreanstalten Ingeniør, cand. polyt. E. M. Thomsen, der havde varetaget Undervisningen under Vakancen, følgende Tak:

»Idet den polytekniske Læreanstalt anerkender Modtagelsen af Deres Opsigelse af Stillingen som Assistent i Maskinkonstruktion til den 1. September d. A., beder den Dem modtage dens bedste Tak for det store Arbejde, De har udført i dens Tjeneste, og navnlig fordi De under den langvarige Vakance i Professorembedet har hjulpet den over de dermed forbundne vanskelige Forhold ved at overtage det afdøde Professor C. L. Jacobsen i sin Tid paahvilende Arbejde«.

Ligeledes anmodede Læreanstalten i Skrivelse af s. D. Ministeriet om at tilstille Ingeniør E. M. Thomsen en Takskrivelse.

3. Udnævnelse af Docent, Dr. phil. Harald Bohr til Professor i Matematik.

Under 10. Februar 1914 ansøgte Professor P. C. V. Hansen om Afsked fra sin Stilling som Professor i Matematik ved Lærestalten fra den 31. August 1915 at regne paa Grund af Alder og Svagelighed. Ved at fremsende denne Ansøgning med Lærerraadets Anbefaling til Ministeriet bemærkede Lærestalten i sin Skrivelse af 18. Februar 1914, at Grunden til, at Professor Hansens Afskedsbegæring fremkom paa et saa tidligt Tidspunkt var følgende: Oplaget af den ved Undervisningen anvendte Lærebog i Differential- og Integralregning af Professor P. C. V. Hansen var ved at blive udsolgt, og da det var meget ønskeligt, at der kom til at foreligge en ny Bog samtidig med, at den nye Lærer tiltraadte, og Udarbejdelsen af en saadan Bog krævede lang Tid, vilde det være heldigt, om Pladsens Besættelse kunde ske saa hurtigt som Omstændighederne tillod det. Besættelsen af Stillingen kunde let medføre længere Tids Forhandlinger, da det maatte antages for sandsynligt, at den nævrende Docent i Matematik ved Universitetet, Dr. phil. Harald Bohr, der underviste ved Lærestalten, vilde søge Professorstillingen, og hvis han fik den, vilde saaledes hans Docentstilling yderligere være at besætte. Dr. Bohr begyndte et nyt Kursus den 1. September 1914, og det vilde være rimeligt, at han fortsatte med dette Kursus, selv om han udnævntes til Professor, men i saa Fald vilde det blive Universitetsdocenten, som skulde begynde det nye Kursus den 1. September 1915, og som først kom til at benytte den nye Bog. Dr. Bohr havde ønsket ikke i de første Aar at blive afbrudt i videnskabelige Arbejder; han vilde saaledes ikke kunne paatage sig at udarbejde en ny Lærebog til det anførte Tidspunkt.

I Skrivelse af 26. Februar 1914 meddelte Ministeriet Lærestalten, at det for sit Vedkommende kunde tiltræde Ansøgningen og derfor var sindet til sin Tid at nedlægge Forestilling til Hans Majestæt Kongen om Professor Hansens Afskedigelse.

I Lærerraadsmødet den 12. Februar 1914, i hvilket Professor Hansens Afskedsbegæring blev behandlet, blev det overdraget det af Lærerraadet nedsatte staaende Udvalg for Undervisningen til I. Del af Eksamen at overveje og udtale sig om Besættelsen af Embedet, naar Professor Hansens Afskedsbegæring var bevilget, og under 27. April s. A. afgav dette Udvalg følgende Betænkning:

»I Anledning af Kultusministeriets Skrivelse af 26. Februar angaaende Professor P. C. V. Hansens Ansøgning om Afsked fra 1. September 1915 at regne skal det staaende Udvalg for 1. Dels Fagene udtale følgende:

1) Fra forskellig Side, bl. a. fra Lærerne i rationel Mekanik og deskriptiv Geometri er fremkommet Ønske om ved given Lejlighed at faa en Revision af den samlede matematiske Undervisning for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører, en Revision, der skulde tage Sigte paa en mere bestemt Fordeling og Regulering af Grænseomraader for de forskellige matematiske Fag (Matematik, rationel Mekanik, deskriptiv Geometri), saaledes at man derigennem kunde opnaa større Ensartethed og en mere økonomisk Anvendelse af den Tid, der staar til Raadighed for Undervisningen, ligesom man ogsaa kunde ønske at drøfte Mulighederne for at opnaa en bedre Tilslutning til Gymnasiet's Undervisning. Endelig kunde ogsaa enkelte Spørgsmaal angaaende Fordelingen af Arbejdet inden for de nævnte Fag ønskes taget op til Over-

vejelse; bl. a. skal vi i saa Henseende allerede her gøre opmærksom paa, at vi vilde finde det naturligt at søge tilvejebragt en saadan Ordning, at Matematikundervisningen for Fabrikingeniører fremtidig kunde blive henlagt under Lærerne i Matematik for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører i Stedet for som hidtil under Læreren i rationel Mekanik.

Formentlig vil den ved Professor P. C. V. Hansens Afsked indtrædende Vakance afgive en gunstig Lejlighed til Ordning af de nævnte Forhold, og det maa derfor anses for heldigt, at det, naar Spørgsmaalet om Embedets Besættelse søges løst nogenlunde hurtigt, kan blive muligt for den nye Professor at tage Stilling til eller forberede en Drøftelse af de nævnte Undervisningsspørgsmaal, herunder ogsaa Spørgsmaalet om en eventuel Udarbejdelse af en ny Lærebog, inden han skal tiltræde Embedet.

2) Blandt de Matematikere, som vilde kunne melde sig som Ansøgere til Embedet, er vi enige om, at der kun kan være Tale om et Valg mellem to, nemlig mellem Docent, Dr. phil. *Harald Bohr* og Dr. phil. *Johannes Møllerup*. Begge disse Herrer er allerede ved deres nuværende Virksomhed knyttede til Læreanstaltens Undervisning, idet Dr. Bohr som Docent ved Universitetet i 1910 fik overdraget det Hverv midlertidig at lede hvert andet Kursus i Matematik for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører paa den polytekniske Læreanstalt, medens Dr. Møllerup i flere Aar har virket som Assistent ved Læreanstaltens Repetitionskursus i Matematik, hvorhos han ogsaa har haft Lejlighed til som Vikar selvstændigt at lede Undervisningen; i Øjeblikket vikarierer han for Dr. Bohr, som er paa Studierejse i Udlandet.

Hver især af de nævnte Matematikere har ved den nævnte Virksomhed udført et saa fortjenstfuldt Arbejde, at det var ønskeligt, om de begge kunde knyttes nærmere til Læreanstalten. Men naar man paa den anden Side staar over for et Valg imellem dem, er vi ikke i Tvivl om, hvorledes vort Standpunkt maa blive.

Dr. Bohr har trods sine knapt 27 Aar allerede en saa betydelig videnskabelig Produktion bag sig, at han inden for sit specielle Omraade maa regnes blandt de ypperste i Europa. Hans Arbejder vidner ikke blot om stor matematisk Opfindsomhed paa specielle Omraader, men ogsaa om et betydeligt videnskabeligt Overblik, noget, der er af stor Betydning ved enhver videregaaende Undervisning, ikke mindst ved en teknisk Højskole; og naar man nu har en ledig matematisk Lærerstilling her hjemme, som han, efter hvad vi har erfaret, kunde ønske at overtage, anser vi det for at være i høj Grad ønskeligt, at man benytter denne Lejlighed til at knytte ham til Landet.

Vi tillader os derfor at udtale Ønsket om, at Dr. Harald Bohr maa faa Tilbud om at overtage den ved Professor P. C. V. Hansens Afgang ledige Stilling. Vi tilføjer, at det er os bekendt, at Dr. Bohr er villig til at overtage Stillingen med Forpligtelse til, saafremt Læreanstalten maatte ønske det, at besørge sin Del af Fabrikingeniørernes Matematikundervisning.

Samtidig maa vi dog udtale en Beklagelse af, at man ikke ogsaa ved samme Lejlighed er i Stand til at knytte Dr. Møllerup nærmere til Læreanstalten; thi selv om Dr. Møllerup ikke naar Dr. Bohr med Hensyn til videnskabelige Kvalifikationer, har han dog ved sine Arbejder vist sig at være i Besiddelse af betydelige, mangesidige Kundskab, ligesom han ogsaa ved sin anerkendte Lærerdygtighed har gjort sig fortjent til særdeles megen Paa-

skønnelse. Vi maa derfor udtale Ønsket om, at det ad anden Vej kan lykkes at skaffe ogsaa ham en fast Stilling ved Lærestalten.

3) Endelig tillader vi os at benytte denne Lejlighed til at udtale Ønsket om, at der fra Lærestaltens Side maa blive gjort alt for til 1. September 1915 at faa oprettet den længe ønskede nye matematiske Lærerstilling ved Lærestalten. Det nuværende Forhold, hvor Universitetet har Forpligtelse til at besørge den til hvert andet Kursus for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører hørende Undervisning i Matematik, kan med det store Antal polytekniske Studerende, som vi nu har, ikke anses for tidssvarende. Først naar den matematiske Undervisning paa Lærestalten fordeles mellem to Lærere, der begge sættes i Stand til at ofre Lærestalten deres fulde Interesse og Arbejdskraft, først da vil der være skabt en fast og ensartet Basis for en matematisk Undervisning, der kan tilfredsstille alle de særlige Krav, der maa stilles ved vor tekniske Højskole.

Efter at Lærerraadet i sine Møder den 28. Maj og 19. November 1914 havde diskuteret Spørgsmaalet om Stillingens Besættelse og i sidstnævnte Møde enstemmig havde vedtaget at indstille Docent, Dr. phil. H. Bohr til Stillingen, tilskrev Lærestalten under 1. December s. A. Ministeriet herom, idet der iøvrigt henvistes til ovennævnte Udvalgsbetænkning af 27. April s. A. samtidig med, at man meddelte, at der fra et af Lærerraadet nedsat Udvalg var fremkommet Forslag om en væsentlig Omlægning af og Forandring i Undervisningen i Matematik, hvorfor det var af Betydning, at Meddelelsen af Professor Hansens Afsked og Udnævnelsen af hans Efterfølger kom til at foreligge saa hurtigt, som Omstændighederne tillod det.

I Skrivelse af 15. Januar 1915 meddelte derefter Ministeriet Lærestalten, at Hs. Maj. Kongen under 13. s. M. havde bevilget Prof., Dr. phil. P. C. V. Hansen Afsked i Naade og med Pension fra den 31. August 1915 at regne. Samtidig meddelte det, at man havde fundet det rigtigst, at Embedet blev opslaaet ledigt paa sædvanlig Maade.

Efter Ansøgningsfristens Udløb fremsendte Ministeriet under 3. Februar 1915 de tre indkomne Ansøgninger, nemlig fra Docent, Dr. phil. H. Bohr, Dr. phil. Jhs. Møllerup og Mag. scient. F. C. P. Elvang, hvorefter Lærerraadet i sit Møde den 11. s. M. vedtog at henholde sig til den i Lærestaltens Skrivelse af 1. December 1914 gjorte Indstilling om at besætte Stillingen med Docent, Dr. phil. Harald Bohr og at fastholde sine Udtalelser i samme Skrivelse om den anden af Ansøgerne, Dr. phil. Johs. Møllerup; om den tredie af Ansøgerne, Mag. scient. F. C. P. Elvang, udtalte Lærerraadet, at det ikke fandt, at han havde de fornødne Kvalifikationer til at bestride Embedet.

Under 3. Marts 1915 modtog Docent i Matematik ved Københavns Universitet, Dr. phil. Harald August Bohr kongelig Udnævnelse som Professor i Matematik ved den polytekniske Lærestalt fra den 1. September s. A. at regne.

Under 8. Juli 1915 anmodede Ministeriet om Lærestaltens Yttringer med Hensyn til et af Konsistorium fremsat Forslag om, at det ved Dr. Møllerups Udnævnelse som Docent i ren Matematik ved Københavns Universitet skulde paalægges ham indtil videre at overtage det af hidtilværende Docent, Dr. Harald Bohr indførte Arbejde ved den polytekniske Lærestalt saavel Forelæsninger som Eksamensarbejder.

I Skrivelse af 20. s. M. meddelte Lærestanstalten, at den for sit Vedkommende kunde tiltræde Konsistoriums Forslag med Hensyn til Docentens Arbejde ved Lærestanstalten, dog med den Bemærkning, at det i sin Tid ifølge Ministeriets Skrivelse af 24. Juni 1910 blev paalagt Dr. Bohr at overtage det tidligere af Professor Zeuthen udførte Arbejde ved den polytekniske Lærestanstalt saavel Forelæsninger som *Eksaminatorier* og Eksamensarbejde. Lærestanstalten havde imidlertid ingen Interesse i, at Ordet »Eksaminatorier« ogsaa nu indførtes i Ordlyden, thi Undervisningen havde for Dr. Bohrs Vedkommende været ordnet saaledes, at han ikke selv havde afholdt Eksaminatorier, idet alle disse var blevne udførte af Dr. Møllerup som Repetent.

Endvidere bemærkedes, at Ordningen burde være rent midlertidig, idet det forventedes, at der paa Finansloven eller ved en ny Lønningslov oprettedes et Professorat i Matematik ved Lærestanstalten, saaledes at hele dens Matematikundervisning kunde besørges af dens egne Lærere.

I Skrivelse af 31. Juli 1915 meddelte Ministeriet, at Kongen under 30. s. M. havde bifaldet, at der tillagdes Dr. phil. Johs. Møllerup 2 000 Kr. aarlig som Docent i ren Matematik ved Københavns Universitet. Ministeriet meddelte samtidig, at det havde paalagt Docent Møllerup indtil videre om ønskedes at overtage det hidtil af Professor Bohr udførte Arbejde ved den polytekniske Lærestanstalt saavel Forelæsninger som Eksamensarbejde.

4. Besættelse af den paa Finansloven for 1915—16 oprettede Docentstilling i Maskinlære for Fabrikingeniører.

Efter Oprettelsen af en Docentstilling i Maskinlære for Fabrikingeniører se S. 849 blev Stillingen opslaaet ledig. De indkomne 7 Ansøgninger, nemlig fra Ingeniørerne, cand. polyt. Ancher Boye, E. H. Germundsson, cand. polyt. A. P. Hjortsøe, cand. polyt. A. Munkebo, cand. polyt. S. J. Nørvang, Dr. phil. Erik Schou og cand. polyt. C. M. Thomsen blev drøftede i Lærerraadets Møder den 15. og 29. April 1915.

Man vedtog, at indstille Dr. phil. Erik Schou til Stillingen, hvorefter Lærestanstalten under 4. Maj s. A. tilskrev Ministeriet derom. I Lærestanstaltens Indstilling udtaltes følgende: »Der viste sig straks i Lærerraadets første Møde Enighed om, at Valget burde træffes mellem Ingeniør E. M. Thomsen og Dr. phil. Erik Schou som de bedst kvalificerede blandt Ansøgerne. Efter de fremkomne Oplysninger om de to Ansøgere vedtog Lærerraadet derefter i sit sidste Møde med 20 Stemmer for Dr. Schou og 9 Stemmer for Ingeniør C. M. Thomsen at indstille den førstnævnte til Stillingen. Dr. Schou betegnes fra alle Sider som en særdeles dygtig Ingeniør, der tillige er en udmærket Matematiker. Han har paa fortrinlig Maade knyttet Teori og Praksis sammen, idet han — skønt uddannet som Matematiker — i en lang Aarrække har været i det praktiske Livs Tjeneste som projekterende og tilsynsførende Ingeniør hos Aktieselskabet »Atlas«. Da han tilmed er en fremragende Personlighed, har Lærerraadet foretrukket ham fremfor Ingeniør Thomsen, endskønt denne sidste er en særdeles dygtig Ingeniør, der har hjulpet Lærestanstalten i en vanskelig Periode, idet han efter Professor C. L. Jacobsens Død har varetaget dennes Arbejde og endnu varetager det, indtil Pladsen til 1. August d. A. besættes med Ingeniør Th. E. Thomsen, der først til nævnte

Tidspunkt vil kunne frigøre sig fra sin nuværende Stilling som Ingeniør ved Skodawerke i Pilsen«.

Under 15. Maj 1915 fik Dr. phil. Erik Schou ministeriel Udnævnelse som Docent i Maskinlære for Fabrikingeniører fra den 1. s. M. at regne.

b. Andre Personalialia.

1. Studierejser m. m.

Studierejser. Paa Finansloven for 1915—16 blev der bevilget et Beløb af 1,500 Kr. til Rejser for Lærere i de tekniske Fag. Efter Lærestaltens Indstilling tildelte Ministeriet under 10. Juli 1915 Professor Y. H. Dahlstrøm 500 Kr. til en Studierejse til Amerika, medens det bestemtes, at 600 Kr. kunde anvendes til Dækning af Rejseudgifter for Lærere, der deltog i Ekskursioner i 1915. Da Professorerne C. Hansen og Johs. Hjelmlev paa Grund af de daværende Forhold ikke kunde benytte de dem paa Finansloven for 1914—15 tildelte Rejseunderstøttelser paa tilsammen 700 Kr., bifaldt Ministeriet under 2. April 1915, at Beløbet tildeltes Professor Y. H. Dahlstrøm til hans ovenfor nævnte Studierejse til Amerika.

— *Rejser til Udlandet.* Følgende indhentede ministeriel Tilladelse til at foretage Rejser til Udlandet i de angivne Tidsrum: Professor A. Ostenfeld til Stockholm fra 24.—27. Marts 1915, Professor Y. H. Dahlstrøm til Nordamerika fra 20. Maj—1. September 1915, Professor Orla-Jensen til Berlin i Maj 1915 og Professor H. Bache til Norge fra 10. Juli—31. August 1915.

2. Forskellige Sager.

Indkaldelse af en Del af Lærestaltens Personale til Sikringsstyrken. Ved Verdenskrigens Udbrud i August 1914 og i Løbet af dens første Aar blev en enkelt af Lærestaltens Docenter og flere af dens Assistentter og øvrige Personale indkaldt til Sikringsstyrken, saaledes Docent P. M. Frandsen, Assistent ved Fysisk Laboratorium, Dr. phil. H. M. Hansen, Assistent ved Kemisk Laboratorium Dr. phil., K. Estrup, Assistent i Bygningsstatik Ingeniør Engelund, Assistent ved elektroteknisk Laboratorium Ingeniør Teglbjerg, Assistent i Maskinkonstruktion E. B. Thorsen, Konservator H. J. Nielsen og Mekaniker ved Fysisk Samling E. Andersen. Efter Lærestaltens Ansøgning blev de fleste af disse hjemsendt efter kortere eller længere Tid; Maskinmester Flamands Indkaldelse udsattes til et senere Tidspunkt, og for de enkelte, hvis Hjemsendelse det ikke lykkedes at opnaa, bevilgedes der — som anført nedenfor — Honorarer til Vikarer.

— Ved Ministeriets Skrivelse af 25. Marts 1915 bevilgedes der 120 Kr. maanedlig som Honorar for en Vikar under Konservator J. H. Niensens Indkaldelse og det samme Beløb til en Vikar under Mekaniker E. Andersens Indkaldelse til Sikringsstyrken, saafremt de ikke hjemsendtes. Paa Tillægsbevillingsloven for 1915—1916 bevilgedes der i den Anledning 350 Kr. 40 Ø. til Vikarhonorarer.

— I Skrivelse af 22. September 1914 meddelte Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, at de i Anledning af Docent P. M. Frandsens Indkaldelse til Militærtjeneste foranledigede Udgifter til Antagelse af cand. polyt. N. J. Nielsen som Vikar, ialt 550 Kr. — heraf 200 Kr. som Honorar for September og Oktober Maaneder og 350 Kr. som Vederlag for Arbejde

ved Gennemgang af Eksamensopgaver — vilde kunne afholdes af Lærestaltens Honorarkonto (2. a. 4.) paa forventet Tillægsbevilling for Finansaaaret 1914—15. Da Docent Frandsen hjemsendtes omkring 1. November 1914, blev den samlede Udgift 334 Kr., jfr. Ridsdagstidende f. 1914—15, Till. B. Sp. 1765—68.

— I Skrivelse af 12. Marts 1915 godkendte Handelsministeriet Lærestaltens Genvalg af Docent E. Suenson som Medlem af Statsprøveanstaltens Bestyrelse.

III. Laboratorier, Samlinger m. m.

a. Det kemiske Laboratorium.

Anskaffelser til det kemiske Laboratorium for Fabrikingeniører m. fl.
Et Apparat til Demonstration af Gasfabrikation.

— *Indtægt for Ikke-Polyteknikeres Deltagelse i de kemiske Øvelser.* I Skrivelse af 18. Januar 1915 bifaldt Ministeriet, at det Beløb, 342 Kr., som i 1914 indkom for Adgang for Ikke Politeknikere til Øvelserne i det kemiske Laboratorium for Fabrikingeniører, maatte overføres til dette Laboratoriums særlige Konto; men det føjede til, at det vilde være betænkelig ved i Fremtiden at give denne Tilladelse, saa at Beløbet herefter burde anføres som Indtægt for den polytekniske Lærestalt. Under 10. April s. A. blev en lignende Tilladelse givet til det kemiske Laboratorium for Maskin-, Bygnings- og Elektroingeniører vedrørende et Beløb paa 210 Kr., som var indkommet for Adgang for Ikke-Polyteknikere til Øvelserne i Laboratoriet. Det tilføjedes ligeledes, at saadan Indtægt fremtidig burde opføres paa Lærestaltens Indtægtspost 1 b.

— *Indførelse af et Aftenkursus i Uorganisk kvalitativ Analyse for Fabrikingeniører.* I Skrivelse af 19. Oktober 1913 foreslog Prof., Dr. phil. Julius Petersen paa Grund af det store Antal Fabrikingeniørstuderende, som skulde deltage i det kemiske Laboratoriums Øvelser, at indrette et Aftenkursus een Aften om Ugen Kl. 6—9, for dem, der ikke kunde finde Plads i Laboratoriet fra Kl. 12—3. Under 30. Oktober s. A. tilskrev Lærestalten Ministeriet herom, idet den oplyste, at medens der tidligere indmeldtes ca. 25 aarlig til Fabrikingeniørstudiet, steg Tilgangen i 1911 til 38, i 1912 til 31 og i 1913 til 36, og Sandsynligheden talte for, at der fremtidig maatte regnes med en aarlig Tilgang af mindst 35. Aarsagen laa muligvis dels i, at Fabrikingeniørernes Hovedfag Kemi ved den nye Skoleordning var indført i Gymnasiet, saaledes at Eleverne tidlig fik deres Interesse for Kemistudiet vakt, dels i, at der i de senere Aar nærmest havde været Mangel paa Fabrikingeniører. Den stærke Tilgang i tre paa hinanden følgende Aar havde imidlertid medført, at Lærestaltens kemiske Laboratorium A, der væsentligst var indrettet til Undervisning for Fabrikingeniørerne, led stærkt af Pladsmangel. Denne var allerede nu meget følelig, da Laboratoriet skulde rumme tre store Aargange, men vilde blive det endnu mere, hvis Tilgangen ikke blev mindre i 1914. Endskønt den af Laboratoriets Bestyrer foreslaaede Aftenundervisning ikke var heldig for de Studerende, da disse gerne skulde have Eftermiddags- og Aftentimerne til Raadighed til Hjemmearbejde, fandt Lærestalten det dog forsvarligt rent foreløbig at indrette sig saaledes. Den foreslaaede